

АКАДЕМИЈА ЗА СУДИИ И ЈАВНИ ОБВИНИТЕЛИ „ПАВЕЛ ШАТЕВ“

(Неофицијален пречистен текст)

ПРАВИЛНИК ЗА ПОЧЕТНА ОБУКА

I Општи одредби

Член 1

(1) Со овој правилник се уредуваат заедничките правила за траењето, статусот, правата и обврските на слушателите на почетната обука (во понатамошниот текст: слушатели), како и правата и обврските на предавачите и менторите во текот на теоретскиот и практичниот дел од почетната обука.

(2) Целта на теоретската настава во Академијата е кај слушателите да развие пошироко општо знаење од материјалното и процесното домашно и меѓународно право и правото на Европската унија од практичен аспект, развивање на техничките специфичности за судиско - обвинителската професија, способноста за логично размислување, запознавање со социјалните, културните и економските аспекти на правото, како и отвореноста кон социјалната средина со практикување на соодветни модули во судот и јавното обвинителство и другите институции.

(3) Целта на практичната настава е продлабочување на знаењата и вештините што слушателите ги добиле во првата фаза, развивање на практичните судиско-обвинителски вештини, согласно со стандардите за квалитет и ефикасност, јакнење на чувството на одговорност, способностите за водење процес, донесување одлуки и нивно образложение, како и способноста за етичко извршување на функцијата судија или јавен обвинител.

(4) Целите на теоретската и практичната настава во Академијата се остваруваат согласно со програмата за почетна обука што ја сочинуваат програмата за теоретска настава и програмата за практична настава.

II Статус на слушателите на почетната обука

Член 2

(1) При приемот во почетната обука, слушателите на почетната обука, пред директорот на Академијата, даваат свечена изјава за почитување на правилата предвидени со општите акти на Академијата и за чување на доверливите податоците за конкретни судиски и обвинителски предмети, што ќе ги стекнат во текот на обуката во Академијата.

(2) Слушателите на почетна обука добиваат академска легитимација што им служи за легитимирање како слушател на соодветната генерација пред органите и институциите, каде што се одвиваат активностите од почетната обука.

(3) Формата и содржината на оваа академска легитимација ја утврдува директорот на Академијата со посебна одлука.

(4) Академијата донесува кодекс на однесување на слушателите за периодот за кој тие го имаат статусот на слушатели.

(5) Слушателот што ја завршил почетната обука стекнува статус на кандидат за судија или јавен обвинител, за што му се издава уверение за завршена почетна обука, што содржи оценка за секоја фаза од обуката и завршната оценка.

III Права и обврски на слушателите

Член 3

Во текот на траењето на почетната обука, на слушателите им се гарантирани следните права:

- Засноваат работен однос на определено време со Академијата за периодот на спроведување на почетната обука до изборот на кандидатот за судија или јавен обвинител, за судија во основен суд, односно за јавен обвинител во основно јавно обвинителство;

- За времетраењето на работниот однос, слушателот има право на плата во износ од платата на виш судски советник во основен суд и други надоместоци од плата согласно со Законот;

- Користење годишен одмор согласно Законот за работни односи во текот на судската ферија со тоа што точните термини на годишниот одмор се определуваат од страна на Академијата за секоја одделна генерација и сите слушатели го користат во исто време;

- Користење по три работни дена платено отсуство по завршување на секој модул од теоретската настава заради подготовка за полагање тест за модулот кој тековно се слушал и седум работни дена платено отсуство по завршување на практичната настава заради подготовка на завршниот испит;

- Ефективна обука за стекнување знаења и вештини неопходни за извршување на судската и обвинителската професија;

- Навремено информирање за сите релевантни прашања што се однесуваат на одвивањето на почетната обука;

- Континуирано вреднување на стекнатите знаења и вештини според единствени критериуми и елементи;

- Користење на библиотеката, наставните материјали, опремата и просториите според утврдените правила на Академијата или на соодветната институција, каде што се изведува обуката;

- Писмено евидентирање на редовноста, активноста, степенот на исполнување на наставните задачи, на оценките и бодовите од страна на одделниот предавач или ментор во евидентните дневници;

- Оценување на секој предавач и ментор на крајот на секој дел од наставата, според евалуациските листи, изготвени од Академијата, што се доставуваат до стручната служба на Академијата;

- Доставување сугестии, предлози и прашања што се од значење за реализирањето на наставата: до предавачите, менторите и стручната служба на Академијата.

Член 4

Слушателите на почетната обука ги имаат следните обврски:

- Редовно и навремено посетување на наставата, согласно со распоредот на часови и распоредот за спроведување на практичната настава;

- Активно учество и навремено извршување на задачите зададени од страна на предавачите или од менторите, согласно со овој правилник и програмите за теоретска и за практична настава;

- Редовно и континуирано совладување на наставниот материјал, за што Академијата може да организира тековни, тековни проверки;

- Почитување на правилата предвидени со општите акти на Академијата, Кодексот на однесување како и на институциите каде што се изведува практичниот дел од обуката;

- Чување, како доверливи информации, на податоците од судските, обвинителските и од другите предмети што ќе ги создаат во текот на обуката во Академијата и во институциите каде што се изведува практичната настава;

- Домаќинско ракување со инвентарот, опремата, книгите, наставните материјали на Академијата и институциите за практична обука, како и пријавување на секое нивно оштетување.

IV Отсуства од наставата

Член 5

Отсуствата од наставата се регулираат согласно Законот за Академијата за судии и јавни обвинители, Законот за здравствено осигурување и Законот за работни односи.

Во случај на користење на породилно отсуство односно боледување подолго од 60 дена, слушателот на почетната обука ја прекинува теоретската, односно практичната настава и ја продолжува со наредната редовна генерација на слушатели на почетна обука во онаа фаза од наставата во која дошло до прекин.

Во случај на користење на породилно отсуство или боледување подолго од 60 дена се постапува согласно член 93 став 5 од Законот за Академијата за судии и јавни обвинители.

Доколку слушателот не продолжи со почетната обука со наредната редовна генерација на слушатели на почетна обука во онаа фаза од наставата во која дошло до прекин, во тој случај е должен да ги надомести трошоците и другите надоместоци за неговото обучување по утврдената пресметка од страна на Академијата.

Во периодот од престанување на причините за прекилот на почетната обука до продолжувањето на почетната обука со наредната редовна генерација на слушатели, слушателот ќе биде ангажиран во Академијата на соодветно работно место согласно неговата стручна подготовка.

V Траење и содржина на почетната обука

Член 6

(1) Почетната обука опфаќа примена на материјалните и процесните закони, судиската и јавнообвинителската практика и етика, меѓународните правни стандарди, научните и стручните трудови во областа на домашното и меѓународното право, како и вештините на судиската и јавнообвинителската функција.

(2) Почетната обука за слушателите трае 24 месеци и се одвива во две фази:

- прва фаза – теоретска настава во Академијата во траење од девет месеци и
- втора фаза – практична настава во судовите и јавните обвинителства и други институции, согласно со програмата за почетна обука во траење од 15 месеци. Во рамките на втората фаза од обуката кандидатите поминуваат едномесечно стажирање во меѓународен суд што се определува посебно за секој слушател со одлука на Управниот одбор на Академијата, доколку се обезбедат средства за тоа.

(3) Судот, односно јавното обвинителство, во кој слушателот ќе ја посетува втората фаза од почетната обука се одредува регионално, според апелациското подрачје во кое слушателот има живеалиште, односно престојувалиште.

1. ТЕОРЕТСКА НАСТАВА

Член 7

(1) Теоретската настава се изведува во просториите на Академијата, во работни денови и во текот на работното време.

(2) По потреба, а во согласност со наставните програми, наставните планови и распоредот на часови, теоретската настава може да се изведува и надвор од Академијата, како и по завршувањето на работното време и во неработни денови.

(3) По потреба, наставата може да се организира и електронски преку модулите за учење.

(4) Времетраењето на еден наставен час изнесува 45 минути.

(5) Организацијата на часовите во текот на работното време се определува со Програмата за теоретска настава и со Распоредот на часови.

(6) Вкупниот број часови во теоретската настава се определува со Програмата за теоретска настава, а од нив најмалку 60% се практичен дел. Конкретниот сооднос на теоретскиот и на практичниот дел по секој одделен предмет е регулиран со Програмата за теоретска настава, а детално определен со распоредот на часови.

VI Предмет и содржина на теоретската настава

Член 8

(1) Во текот на теоретската настава се изучуваат и се обработуваат правни, општи и специјални предмети, како и други предмети определени со Програмата за теоретска настава.

(2) Правни предмети се: кривично право, граѓанско право, трговско право, уставно право, управно право, меѓународно право и право на Европската унија.

Општи предмети се: комуникациски вештини, управување со предмети, односи со јавноста, информатички технологии со правно пребарување, реторика со правно аргументирање, лингвистика на правото, етика, деловна култура и деонтологија и странски јазик.

Специјални предмети се: криминалистика, судска медицина, судска психологија и судска психијатрија.

(3) Бројот на часови за секој наставен предмет, како и вкупниот број часови, се определува во зависност од природата и сложеноста на материјата, како и значајноста за успешно извршување на судската и обвинителската професија и детално се определуваат во Програмата за теоретска настава.

(4) Сите предмети што се изучуваат во теоретската настава се поделени во три модули, што се изучуваат последователно.

(5) Распореденоста во модулите е извршена на следниот начин:

Модул 1: Граѓанско право, Трговско право, Уставно право, Управно право, Информатички технологии и правно истражување, странски јазик - терминологија од Модул 1;

Модул 2: Казнено право, Криминалистика, Судска медицина, Судска психијатрија, Комуникациски вештини, управување со предмети и односи со јавноста, Реторика со правно аргументирање, Лингвистика на правото, странски јазик - терминологија од Модул 2,

Модул 3: Меѓународно право, Право на ЕУ, Етика, деловна култура и деонтологија Судска психологија, странски јазик - терминологија од Модул 3

(6) При определување на степенот на застапеноста на одделните области и теми се обезбедува соодветен однос меѓу правните теми и комплементарните теми (социолошки, културолошки), што овозможува учесниците да стекнат мултидисциплинарен пристап на проблемите во современото општество.

(7) Програмата може да предвиди теми кои кандидатите би ги изучувале по сопствен избор и теми кои се актуелни по однос на домашната и меѓународна правна практика како надополнување на стекнатите знаења. За овие знаења Академијата може да организира тековни проверки или да ги инкорпорира во испитите за секој теоретски модул соодветно.

Член 9

(1) Видот и бројот на предметите, темите и поттемите и бројот на наставни часови за

секој предмет од член 8 од овој Правилник, се определуваат со Програмата за теоретска настава, што ја подготвува Програмскиот совет на Академијата, а се ревидира и се усвојува за секоја нова академска година на почетна обука согласно со актуелните измени во законодавството и практиката.

(2) Теоретската настава ја реализираат предавачи. Доколку за еден наставен предмет, согласно со Програмата за теоретска настава, обуката ја изведуваат повеќе предавачи, тие сочинуваат предавачки тим. Секој предавачки тим од своите редови избира координатор. Целокупната работа на сите предавачи, вклучувајќи ги и координаторите, ја координира програмски координатор, кој се избира од редот на предавачите во Академијата.

(3) Програмскиот координатор е задолжен за утврдување на методологијата за работа и определување на формите на оценување. Исто така врз основа на Програмата за теоретска настава, програмскиот координатор во координација со директорот на Академијата, изготвува Распоред на часови што се објавува на огласната табла и на интернет-страницата на Академијата.

VII Организација и методологија

Член 10

(1) Заради остварување на целите од член 1 на овој Правилник, предавачите се должни во реализацијата на часовите да применуваат методолошки плурализам – комбинација од теоретски и практичен пристап, во сооднос најмалку 60% практичен пристап.

(2) Теоретскиот дел од наставата може да се реализира преку следните наставни методи и техники:

- предавања со материјали и примери од практиката;
- континуирано интерактивно учество на слушателите на часовите на дебати и дискусии;
- компаративни предавања од предавачи-гости;
- компаративни примери од правните системи на другите држави;
- употреба на опремата за видеопренос за директно следење на судењата и
- други методи и техники по наоѓање на предавачот.

(3) Практичниот дел од наставата може да се реализира преку следните наставни методи и техники:

- индивидуални и групни тестови и вежби;
- анализа и решавање на вистински и хипотетички случаи;
- учество во симулирани случаи со играње улоги;
- изработка на процесни акти и други писмена;
- индивидуална и групна изработка на есеи за актуелни правни состојби и проблеми;
- анализа на постојни закони или законски предлог-текстови;
- подготовка на извештаи, воведни и завршни зборови и други усни презентации;
- учество во истражните дејства преземени од јавниот обвинител и од правосудната полиција;
- посети на државни и на други органи и институции по избор на предавачот, поврзани со конкретно обработуваната тема;
- учество во континуираната обука организирана од Академијата, од други институции или од НВО;
- учество во програмите за размена организирани од другите институции за обука во Европа и во светот и од европските и меѓународни тренинг-мрежи (Lisbon network и EJTN - European Judicial Training Network);
- други методи по избор на предавачите, со кои ќе се стимулира интерактивно учество.

VIII Обврски на предавачите

Член 11

Предавачите во текот на теоретската настава се должни:

- редовно да ги одржуваат часовите согласно со објавениот распоред на часови, а во случај на спреченост, однапред, навремено да ја известат стручната служба на Академијата заради непречено одвивање на наставата;
- да водат и со свој потпис да ја заверуваат писмената евиденција во евидентниот дневник;
- да ги стават на располагање на Академијата за потребите на наставата сите наставни материјали;
- навремено, најдоцна 3 дена пред одржувањето на часовите, да ги достават до Академијата потребните наставни материјали заради дистрибуирање до слушателите;
- да ги оценат зададените писмени работи (есеи) и домашни задачи;
- да подготват соодветен број прашања и практични случаи за подготовка на тестот за проверка на знаењето;
- да подготват база на студии на случај и прашања во врска со истите како и прашања за усниот дел од завршниот испит;
- за своите предлози и сугестии и за предлозите и сугестиите на слушателите во врска со наставата, да ја известуваат стручната служба на Академијата;
- да ги комбинираат часовите со практична работа во проценти од најмалку 50% со обработка на случаи од домашната практика и практиката на други национални правосудства и на меѓународните судови;
- да охрабруваат и да провоцираат активна партиципација на слушателите, да ги стимулираат нивните творечки капацитети, да развиваат натпреварувачки амбиент со цел подобрување на знаењата;
- однапред да ја најавуваат тематската целина заради навремена подготовка на учесниците за активно учество;
- да одберат модерни наставни методи за теоретската настава со употреба на современи наставни техники, видеопрезентации, филмови, „Пауер поинт“ и др.;
- писмено да ги евидентираат активностите на секој слушател и да ги оценуваат согласно со одредбите за оценување од овој правилник.

Член 12

Писмената евиденција, содржана во евидентниот дневник, од член 11 став 1 алинеја 2 опфаќа:

- опис на секој одржан час преку наведување на: обработуваната тема, содржина на активноста, применетите наставни методи и техники, употребените работни материјали;
- присутност или отсутност на секој слушател на секој наставен час или друг вид активност.

IX Начин на оценување

Член 13

(1) Оценувањето на постигнатиот успех во теоретската настава на слушателот се врши со тест за проверка на знаењето за секој модул посебно по неговото завршување, како и континуирано во текот на наставата преку оценување на есеите, домашните работи и тестовите за тековна проверка на стекнатите знаења.

(2) Тестовите од став 1 на овој член содржат определен број прашања и студии на

случај од секој предмет, согласно бројот на часови предвидени за тој предмет во Програмата за теоретска настава.

(3) Прашањата и студиите на случаи за тестот ги подготвуваат предавачите кои ги реализирале часовите во текот на теоретската настава, додека верификација на прашањата за тестот врши Програмскиот совет.

(4) Темите за домашните работи и есеите ги определува предавачот кој го предава конкретниот предмет, односно предавач од предавачкиот тим кој ќе биде определен со распоредот на часови.

(5) Секој модул може да се полага најмногу три пати.

Член 14

(1) Предмет на евалуација ќе бидат следните компоненти:

- степенот на инволвираност на слушателите во процесот на учење;
- прогресот во стекнување и зголемување на теоретските знаења, (информацијата), но и проверка на способноста за нивна примена во практиката (know how);
- способноста за писмено изразување (изработка на процесни акти) и усно изразување (аргументација);
- способноста за логично мислење и оценка на доказите, за разграничување на фактичките од правните прашања;
- способноста за одлучување;
- комуникациските способности;
- должностите и ставовите кон улогата на судија и јавен обвинител во општеството и односите со другите учесници во постапката;
- односот кон исполнување на етичките стандарди на професијата.

(2) Проверувањето и оценувањето ќе се врши преку следните форми за проверување на оспособеноста на слушателите:

- тест за проверка на знаењето/оспособеноста за практична примена и толкување на законите за изучените тематски целини, што се спроведува на крајот на секој модул од теоретската настава;
- писмени вежби на часовите – есеи (написи за актуелни правосудни теми, изработка на пресуди и други процесни акти, анализа на хипотетички случаи);
- тековна проверка на стекнатите знаења за изучените тематски целини;
- домашни работи (на теми поврзани со судско-обвинителската професија, извештаи од посети на институции, извештаи за учеството на семинари во Академијата и надвор од неа, извештаи од студиски посети во Република Македонија и во странство, како и други видови на дополнителни активности).

Член 15

(1) Оценувањето на слушателите се изразува квантитативно преку бодови.

(2) Бодовите што може да ги добие секој слушател за секој одделен предмет претставуваат збир од бодовите што се добиваат од тестот за проверка на знаење, домашната задача, есејот и контролните тестови.

(3) Бодовите од тестот за проверка на знаење однапред се определени во Прегледот на бодови според бројот на часови утврдени за тој предмет, согласно со Програмата за теоретска настава.

(4) Бодовите што можат да се добијат за секој одделен предмет, односно група предмети, критериумите според кои се добиваат, како и начинот на оценување и пресметување на конечните бодови од теоретската настава се определени со овој правилник.

Член 16

(1) За секоја генерација слушатели, пред почнување на теоретската настава, со Месечниот распоред на часови се определуваат темите, областите и термините во кои ќе бидат спроведени:

- писмените вежби/есеи,
- домашните работи,
- предавачите кои ќе ги спроведат, притоа водејќи сметка за соодветна застапеност на наведените активности во сите делови од конкретниот предмет.

(2) Конкретната тема за секоја од наведените форми за проверување на оспособеноста на учесниците ја определува предавачот што ја реализира темата.

Член 17

(1) Во вкупниот успех на слушателите што ја следеле почетната обука, успехот постигнат во текот на теоретската настава се вреднува со најмногу 30 бода и се изразува во броеви до втората децимала.

(2) За да се смета дека слушателот успешно ја завршил теоретската настава треба да освои најмалку 24 бода.

Член 18

(1) Конечните бодови од теоретската настава учесниците ги добиваат според следните критериуми што носат определен процент на бодови:

- преку тест за проверка на знаењето – до 25 бода;
- преку писмени работи – есеи – до 2 бода;
- преку домашните работи – до 1 бод; и
- преку контролни тестови – до 2 бода.

Тест за проверка на знаењето

Член 19

(1) Тестот за проверка на знаењето на слушателите се полага на крајот од секој модул, за предметите кои се заеднички изучувани во него.

(2) Во тестот се опфаќаат сите предмети што се изучувани во текот на тој модул и содржи прашања поврзани со материјата што се обработувала во текот на теоретската настава и практичните случаи за решавање.

(3) На интернет страницата на Академијата јавно се објавува база на прашања и практични студии за подготовка на тестот најдоцна 30 дена пред денот на одржувањето на тестот.

(4) Тестот се полага по писмен пат. Во просторијата во која се полага тестот присуствуваат координаторите на секој предавачки тим и две лица од редот на административните службеници вработени во Академијата.

(5) Еден од координаторите на предавачките тимови го објаснува начинот на решавање на тестот и го објавува неговиот почеток.

(6) Полагањето на тестот трае 360 минути.

(7) Резултатите од тестот се објавуваат на интернет-страницата и на огласната табла на Академијата.

Член 20

(1) За текот на полагањето на тестот, лицето од редот на вработените административни

службеници во Академијата, задолжено од директорот на Академијата, води записник во кој се забележуваат сите дејства преземени во текот на целата постапка на полагањето на тестот, што го потпишуваат сите присутни за време на полагањето.

Член 21

(1) При полагањето на тестот, слушателите не смеат да користат какви било електронски средства, средства за комуникација или друг вид помагала, вклучувајќи и закони, закони со коментар и објаснување, претходно подготвени предмети, правни документи, пишуван материјал или друг извор за информации.

(2) За време на тестот не е дозволено напуштање на просторијата во која се одвива полагањето од страна на слушателите, освен во случај на итност, при што ќе бидат придружувани од овластените лица кои вршат надзор над полагањето на тестот.

(3) На слушателот за време на полагањето на испитот не му се дозволува да контактира со други слушатели или лица.

(4) Доколку слушателот при полагањето на испитот постапува спротивно од став 2 и 3 од овој член, ќе биде отстранет од полагањето, неговиот тест ќе биде поништен и тој нема да биде предмет на разгледување и оценување, со што се смета дека не го положил тестот и тоа се констатира во записникот за полагање на тестот.

(5) Овластените лица од член 19 став 3 на овој правилник, за време на полагањето на испитот, не смеат да се задржат подолго од пет секунди во непосредна близина на кандидатот кој го полага испитот.

Член 22

(1) За секој модул се спроведува по еден заеднички тест за проверување на знаењето/оспособеноста.

(2) На тестот од модул 1 можат да се освојат најмногу 10 бода, од кои 2.5 од прашања и 7.5 од практични случаи.

(3) На тестот од модул 2 можат да се освојат најмногу 10 бода, од кои 2.5 од прашања и 7.5 од практични случаи.

(4) На тестот од модул 3 можат да се освојат најмногу 5 бода, од кои 2 од прашања и 3 од практични случаи.

(5) Секој тест за проверување на знаењето/оспособеноста содржи прашања поврзани со материјата што се обработувала во текот на теоретската настава и прашања од практични случаи од односниот модул.

(6) Прашањата за тестот можат да бидат со заокружување на еден од повеќе зададени одговори.

(7) Бројот на прашањата зависи од бројот на часови што ги има тој предмет, а ќе се определува на следниот начин:

- За предметите/целините што бројат 315 часа, тестот содржи вкупно 77 прашања поврзани со целиот материјал што се предавал во теоретскиот дел;

- За предметите/целините што бројат 270 часа, тестот содржи 66 прашања поврзани со целиот материјал што се предавал во теоретскиот дел;

- За предметите/целините што бројат 72 часа, тестот содржи 19 прашања поврзани со целиот материјал што се предавал во теоретскиот дел;

- За предметите/целините што бројат 45 часа, тестот содржи 10 прашања поврзани со целиот материјал што се предавал во теоретскиот дел;

- За предметите/целините што бројат 27 часа, тестот содржи 7 прашања поврзани со целиот материјал што се предавал во теоретскиот дел;

- За предметите/целините што бројат 18 часа, тестот содржи 4 прашања поврзани со целиот материјал што се предавал во теоретскиот дел;

- За предметите/целините што бројат 9 часа, тестот содржи 2 прашања поврзани со целиот материјал што се предавал во теоретскиот дел.

(8) За секое прашање се понудени три одговори, од кое еден е точен.

(9) Точниот одговор на секое прашање се бодува со 0,10 бодови, а одговорите што не се точни се бодуваат со 0 бодови. Неодговарањето на секое прашање се бодува со -0.10 бодови.

(10) Секој практичен случај за решавање содржи по три прашања, а за секое прашање понудени се по три одговори, од кои еден е точен, а два се неточни.

(11) Точниот одговор на секое прашање од став 7 од овој член се бодува со 0, 10 бодови, а одговорите што не се точни се бодуваат со 0 бодови. Неодговарањето на секое прашање се бодува со -0.10 бодови.

(12) Фондот на прашања и практичните случаи за решавање на тестовите ги изготвува предавачот, односно предавачкиот тим.

(13) Се смета дека слушателот кој на тестовите од сите три модули, вклучително и бодовите за есеи, домашни работи и контролни тестови добил збирно помалку од 24 бода, не ја завршил успешно теоретската настава.

Член 22-а

(1) Во текот на теоретската настава, напредокот на слушателите се следи и преку други форми на евалуација, како писмени работи (есеи), домашни работи и контролни тестови, кои ги задаваат предавачите по определени предмети. Кај предметите што ги предава предавачки тим, се води сметка за соодветен распоред на овие задачи на сите предавачи.

(2) Секој слушател мора да ги изработи сите предвидени форми за перманентна евалуација во рок што ќе биде определен од предавачот што ја задал задачата.

(3) Проверката на точноста квалитетот на изработената задача ја врши предавачот што ја задал задачата.

(4) Стручната служба на Академијата води евиденција за изработените задачи на слушателот заради овозможување на полагање на тестот.

Писмени работи (есеи)

Член 23

(1) Писмените работи (есеи) се оценуваат преку реализација на активностите предвидени во член 14 став 2 алинеја 2 од овој правилник.

(2) Писмените работи (есеи) се реализираат за време на часовите, во термини што се определени со годишниот распоред на часови.

(3) За секој одделен предмет/целина, во текот на теоретската настава на учесниците им се задава по една писмена работа што се оценува со оценка од 1 до 5, при што оценката 1 одговара на 0,08 бода, оценката 2 одговара на 0,12 бода, оценката 3 одговара на 0,16 бода и оценката 5 одговара на 0,20 бода.

(4) Неодговарањето на писмена работа (есеј) во определениот рок носи -0.10 бода.

(5) Проверката на писмената работа и оценката за неа ја дава предавачот што ја задал во рок од најмногу пет дена по зададената задача и резултатите ги објавува писмено во Академијата.

(6) Конечните бодови што ги освоил секој учесник според овој критериум ги пресметува стручната служба на Академијата на крајот на теоретската настава, на начин што се пресметува една аритметичка средна вредност од сите освоени бодови по секој одделен предмет.

Домашни работи

Член 24

(1) Домашните работи се оценуваат преку реализација на активностите предвидени во член 14 став 2 алинеја 3 од овој правилник.

(2) Домашните работи се реализираат надвор од наставните часови.

(3) За секој одделен предмет/целина, во текот на теоретската настава на учесниците им се задава по една домашна работа што се оценува со оценка од 1 до 5, при што оценката 1 одговара на 0,08 бода, оценката 2 одговара на 0,12 бода, оценката 3 одговара на 0,16 бода и оценката 5 одговара на 0,20 бода.

(4) Недоставувањето на домашната работа во определениот рок носи -0.1 бода.

(5) Проверката на домашната работа и оценката за неа ја дава предавачот што ја задал во рок од најмногу пет дена по зададената задача и резултатите ги објавува писмено во Академијата.

(6) Конечните бодови што ги освоил секој учесник според овој критериум ги пресметува стручната служба на Академијата на крајот на теоретската настава, на начин што се пресметува една аритметичка средна вредност од сите освоени бодови по секој одделен предмет.

V Принцип на јавност

Член 25

(1) Начинот на бодирање и оценување на одделните активности на слушателите содржани во овој правилник, заради постигнување на уедначеност, ќе биде објавен во пакетот информации за слушателите, пред почетокот на наставата.

(2) Заради обезбедување јавност во оценувањето, предавачите, односно предавачките тимови, должни се навремено да ги објавуваат резултатите од зададените задачи.

Член 26

Пред почнување на наставата, Академијата е должна на огласната табла и на интернет-страницата на Академијата да го објави пакетот информации за:

- датумот на почетокот на теоретската настава;
- програмата за почетна обука-теоретска настава;
- правилникот за почетна обука;
- распоред на часови за соодветната генерација;
- и други релевантни податоци во врска со теоретската настава.

2. ПРАКТИЧНА НАСТАВА

VI Содржина и траење на практичната настава

Член 27

(1) Содржината на практичната настава е определена во зависност од определеноста на слушателот за судија или за јавен обвинител, а нејзиното траење е определено во член 28 од овој правилник.

(2) Практичната настава се спроведува под насоки и упатства на менторите – судии и јавни обвинители, по правило во судовите и во јавните обвинителства.

(3) Практичната настава за слушателите почнува по завршување на теоретската настава во тековната година и трае 15 месеци, од кои слушателите задолжително поминуваат

едномесечно стажирање во меѓународен суд. Конкретното времетраење на секој сегмент од практичната настава е определено во недели, согласно Програмата за практична настава, додека стажирањето во меѓународен суд се определува со одлука на Управниот одбор на Академијата.

(4) По завршувањето на практичната настава, се спроведува подготовката за полагање на завршниот испит и се полага завршен испит.

(5) Подготовката за полагање на завршниот испит од претходниот став на овој член се состои од активности, определени од страна на менторите.

Член 28

(1) Практичната настава се изведува во основните судови со проширена надлежност, во апелациските судови, во основните јавни обвинителства со проширена надлежност и во вишите јавни обвинителства на четирите апелациски подрачја: Скопје, Битола, Штип и Гостивар и во Министерството за внатрешни работи (секторите за внатрешни работи или полициските станици).

(2) Траењето на практичната настава се определува во зависност од определеноста на слушателот за судија или за јавен обвинител. Времетраењето на практичната настава за слушателот определен за судија е: десет месеци во основните судови (пет месеци на граѓанска материја и пет месеци на кривична материја), два месеци во апелациските судови (еден месец на граѓанска материја и еден месец на кривична материја), два месеци во основните јавни обвинителства, една недела во Управниот суд, една недела во Вишиот управен суд и еден месец во меѓународен суд. Времетраењето на практичната настава за слушателот определен за јавен обвинител е: десет месеци во основните јавни обвинителства, еден месец во вишите јавни обвинителства, два месеци во основните судови (еден месец на граѓанска материја и еден месец на кривична материја), еден месец во Министерството за внатрешни работи (сектор за внатрешни работи), една недела во Управниот суд, една недела во Вишиот управен суд и еден месец во меѓународен суд.

(3) Времетраењето на практичната настава по одделни области во судовите и јавните обвинителства и во секторите за внатрешни работи, како и редоследот на практичната настава поблиску се уредува со Програмата и Распоредот за практична настава, што се изготвуваат за секоја генерација слушатели на почетна обука, а по определувањето на слушателите за професијата судија или обвинител. Стажирањето во меѓународен суд поблиску се уредува со одлука на Управниот одбор на Академијата.

VII Содржина на практичната настава на слушателите определени за судии

Член 29

(1) Практичната настава за кривично право се состои од: обука во судовите (основни и апелациски) и обука во основните јавни обвинителства.

(2) Обуката за кривично право во основните судови се состои од: надлежностите на судијата на претходна постапка, надлежностите во врска со оценка на обвинението, главна расправа, постапката кон малолетници и прекршочната постапка, а обуката во апелациските судови ја опфаќа постапката по редовни и вонредни правни лекови.

(3) Обуката за кривично право во основните јавни обвинителства се состои од претходната постапка (предистражна и истражна) и обвинувањето.

(4) Практичната обука за граѓанско право опфаќа: обука во основните судови и обука во апелациските судови.

(5) Обуката за граѓанско право во основните судови се состои од: парнична постапка, постапка по работни спорови, постапка по стопански спорови и стечајна постапка, а во апелациските судови, постапка по редовни и вонредни правни лекови.

(6) Обуката за управно право се состои од обука за постапка по тужба во управен спор и постапка по жалба во управен спор.

VIII Содржина на практичната настава на слушателите определени за јавни обвинители

Член 30

(1) Практичната настава на слушателите определени за јавни обвинители опфаќа: обука во основните јавни обвинителства, обука во вишите јавни обвинителства, обука во основните судови (во граѓанска и кривична материја) и обука во Министерството за внатрешни работи.

(2) Практичната настава во основните јавни обвинителства се состои од: предистражна постапка, истражна постапка, обвинување, постапување на јавниот обвинител на главна расправа, постапување на јавниот обвинител во забрзаните и посебните постапки и постапката за спогодување, а во вишите јавни обвинителства постапката по редовните и вонредните правни лекови.

(3) Практичната настава во основните судови се состои од: главна расправа во кривична и граѓанската област.

(4) Практичната настава во Министерството за внатрешни работи (секторите за внатрешни работи, односно полициските станици) се состои од предистражната постапка во надлежност на правосудната полиција.

(5) Обуката за управно право се состои од обука за постапка по тужба во управен спор и постапка по жалба во управен спор.

IX Организација и методологија

Член 31

Практичната настава се спроведува особено преку следниве методи и техники:

- присуство на судски расправи што ги води менторот или друг судија;
- изготвување на судски нацрт-одлуки, нацрт-обвиненија и други процесни акти;
- присуство на испитување на осомничени и сведоци кај јавниот обвинител и на главна расправа;
- присуство на истражни дејства преземени од јавниот обвинител и преземање на истражни дејства под контрола на менторот – јавен обвинител;
- присуство при преземање на надлежностите на судијата за претходна постапка;
- присуство при одлучување на судијата/советот за испитување на обвинение;
- присуство и учество при спогодување;
- учество во симулирани судења;
- учество на студиски посети и обуки во странство.

Член 32

Менторите во текот на практичната настава кај слушателите ги развиваат способностите и вештините за:

- правни способности: познавање на домашните и меѓународните процесни и материјални закони и практика на домашните и меѓународните судови, способност за правилна оценка на доказите и фактите, разграничување на фактички и правни прашања, способност за решавање на спорни прашања, подготовка на одлуките и нивно навремено изготвување, за образложување на одлуките, правилна примена на законите;

- професионални и лични особини: развивање интегритет, етичност, независност, непристрасност, почитување на начелата на законитост и правичност, чувство за коректност, внимателност, разбирање на разликите, професионално и достоинствено однесување во судницата;

- комуникациски вештини (писмени и усни) и компјутерски вештини: стекнување вештина за директно и вкрстено испитување, употреба на јасен и разбирлив говор во воведните и завршните зборови, јасен јазик во пишувањето, градење правила за законско и етичко однесување со странките и другите учесници во постапката, вештина за комуницирање со правосудната полиција, развој на вештини за користење на компјутерските технологии, за електронско управување на предметите, за користење на правните бази и документациски ресурси, особено на базите на пресуди на Европскиот суд за човекови права и за нивно користење како референтни во домашните постапки;

- управувачки способности: ефективна примена на принципите за управување со предметите и времето, управување и координирање на претходната постапка од страна на јавниот обвинител, менаџмент во судница, способности за управување со стрес;

- вештини за спогодување и за засилена примена на забрзаните постапки: развивање вештини за спогодување меѓу обвинетиот и јавниот обвинител, за примена на законските одредби за спогодување меѓу странките, способност за решавање на случајот на друг законски предвиден начин (казнен налог, медијација).

X Ментори

Член 33

(1) Слушателите во текот на практичната настава работат под водство на ментори.

(2) Менторите се определуваат од редовите на активните судии и на јавните обвинители кои ги исполнуваат критериумите за ментори предвидени во член 48 од Законот.

(3) Судскиот совет на Република Македонија и Советот на јавни обвинители на Република Македонија, во зависност од бројот на учесниците во секој циклус од практичната настава, до Управниот одбор доставува поширока листа на поименично определени ментори од редовите на активните судии и на јавни обвинители кои работат на конкретна материја, согласно Програмата за практична настава.

(4) Менторите го задржуваат статусот на судии или јавни обвинители, а правата од работен однос ги остваруваат во судот, односно во јавното обвинителство во кое се вработени.

(5) Својството на ментор престанува:

- по барање на менторот;

- поради престанок на функцијата судија и јавен обвинител;

- поради премин во друг оддел, суд или јавно обвинителство, што не е поврзан со областа на менторство за која бил ангажиран;

- поради спреченост за вршење на редовните менторски обврски, со што се нарушува перманентното и планираното одвивање на почетната обука;

- доколку согласно резултатите од спроведената евалуација, несовесно, нестручно и нередовно ја врши дејноста на ментор.

(6) Во случај на настанување на која било од причините за спреченост на менторот за непречено спроведување на Програмата за практична обука, менторот и претседателот на судот, односно јавниот обвинител на јавното обвинителство е должен веднаш да го извести директорот на Академијата за тоа.

(7) Директорот на Академијата, без одложување, определува друг ментор од доставената листа и за тоа ќе ги извести менторот, претседателот на судот и надлежниот јавен обвинител.

(8) Доколку листата на ментори е исцрпена, директорот на Академијата, од Судскиот совет, односно од Советот на јавните обвинители на Република Македонија, ќе побара да се определи нов ментор.

Член 34

(1) Менторите имаат право на надоместок за извршената работа.

(2) Надоместокот на менторите се пресметува за успешно завршената менторска работа во текот на една недела.

(3) Висината на надоместокот од став 1 на овој член се определува со посебен правилник донесен од страна на Управниот одбор на Академијата.

(4) Доколку во текот на практичната обука во основен суд на граѓанска или кривична материја, поради потребата на Програмата или Распоредот, учесникот е упатен кај друг судија, од редот на менторите на Академијата, надоместокот му се исплаќа на тој ментор, сразмерно со времето поминато под негово менторство.

(5) Начинот на реализирање на правата и обврските на менторите се уредуваат со договор склучен со Академијата.

Член 35

Заради усовршување и осовременување на менторската работа, менторите имаат право и обврска да посетуваат специјализирани обуки за ментори во земјава и во странство организирани од Академијата (обука на ментори).

Член 36

(1) Еден ментор може да биде ментор на повеќе слушатели.

(2) На секој слушател му се назначува ментор за практична работа во секоја институција и во секоја област (граѓанска, кривична) посебно, согласно Програмата за практична настава.

(3) Практичната настава во основен суд (граѓанска или кривична област) учесникот ја реализира под менторство на определениот ментор со Програмата за практична настава.

(4) Менторите од менторскиот тим, при утврдување на планот на активностите на секој слушател и неговото движење по поединечните оддели во граѓанска или кривична област во основните судови, должни се учесниците да ги упатат кај судиите во тие оддели, доколку има такви на листата на ментори на Академијата.

(5) Доколку во реализацијата на практичната настава на слушателот, во поединечни оддели од граѓанска или кривична област, се вклучени и други ментори, кои се на листата на ментори на Академијата, тие учествуваат при формирање на бодовите, што слушателот ги добива врз основа на целокупно реализираната практична настава, за што добиваат надоместок сразмерно со времетраењето на менторството.

(6) Менторите од став 1 и 2 на овој член го сочинуваат менторскиот тим, за секој слушател посебно.

Член 37

(1) Со Програмата за практична настава, во секој менторски тим се определува и координатор кој ја следи и ја координира практичната работа на слушателот во текот на целата настава.

(2) Координаторот на секој менторски тим, покрај редовните права и обврски на

менторот, се грижи и за доследна реализација на Програмата за практична настава:

- ја следи и ја усогласува работата на менторите од менторскиот тим на кој му припаѓа и се грижи за постојаната координација со Академијата;

- изготвува збирен распоред за целата практична настава на слушателот, врз основа на планот на активности од член 36 од овој Правилник што го изработува секој ментор од тимот за тој слушател и го доставува до Академијата и до претседателот на основниот суд, односно јавниот обвинител на основното јавно обвинителство, каде што слушателот ќе ја изведува наставата, а непосредно пред почнување на практичната настава;

- контактира со менторите од тимот и се информира за секоја промена и за движење на слушателот, согласно со распоредот;

- должен е да ја известува Академијата за секоја потреба од измена на распоредот и на движењето на слушателот и за тоа да побара одобрување од Академијата, како и за сите прашања од значење за редовното и ефективно одвивање на практичната настава;

- по завршување на практичната настава, ја доставува до Академијата, целокупната писмена евиденција, водена од секој ментор; извештајот на поединечните оценки и за бодовите на секој слушател за целокупно реализираната практична настава; изработените задолжителни писмени акти и записниците од задолжителните симулирани судења;

- задолжително, со целиот менторски тим, учествува во изборот на предметите за активностите што се оценуваат и не се оценуваат, во спроведувањето и оценувањето на активностите на слушателот што задолжително се оценуваат и во спроведувањето на активностите што не се оценуваат, а претставуваат основа за определувањето на бодовите од целокупно реализираната практична настава.

(3) Збирниот распоред од став 2, алинеја 2 на овој член го опфаќа упатувањето на слушателите во одделите на судовите, во јавните обвинителства и во Министерството за внатрешни работи.

Член 38

Менторот во текот на реализирањето на практичната настава е должен:

- пред почнувањето на обуката, да изготви План на активности за практична работа, согласно Програмата за практична настава, во координација со другите ментори од менторскиот тим и да ги достави на координаторот заради изготвување на збирен распоред за секој учесник за целата практична настава, како и до претседателот на основниот суд, односно јавниот обвинител на основното јавно обвинителство, каде што слушателот ќе ја извршува наставата;

- еднаш неделно, до координаторот на тимот, да доставува копии од пополнетиот Менторски дневник, потпишани со целосно име и презиме;

- да ја известува стручната служба на Академијата за своите отсуства (боледување, годишни одмори, други отсуства), како и за отсуствата на слушателот, а за отсуствата на слушателот да го известува и лицето во судот, односно обвинителството кое е одговорно за редовноста на стручната служба, како и за секоја потреба од промена на распоредот, заради одобрување од страна на Академијата (распоред на менторот на друг оддел, избор во повисока инстанција, други пречки за вршење на обуката);

- редовно да го известува координаторот на тимот и Академијата за преминување на учесникот во друг оддел, суд, јавно обвинителство или во Министерството за внатрешни работи;

- менторите од целиот менторски тим, заедно со координаторот, задолжително учествуваат во изборот на предметите за активностите на слушателот што се оценуваат и за активностите што не се оценуваат, во спроведувањето и оценувањето на активностите на слушателот што задолжително се оценуваат и во спроведувањето на активностите што не се оценуваат, а претставуваат основа за определувањето на бодовите од целокупно

реализираната практична настава;

- да ја охрабрува активната партиципација на слушателите;
- да им дава поддршка, помош и совети за сите прашања поврзани со функцијата за која се подготвуваат;
- да го подели искуството и знаењето со слушателите;
- да го надгледува изведувањето на практичната работа;
- објективно да ги вреднува и да ги оценува сите активности на слушателите предвидени во овој правилник;
- да биде информиран за секоја промена на обуката на слушателот и за секое движење во другите одделенија, органи, институции или установи;
- навремено и постојано да ги информира слушателите за формите за проверка на оспособеноста на слушателите за практична работа, како и за нормите за бодирање на успехот;
- да ги направи достапни за слушателите, предметите, законите и другата литература и домашна и странска практика потребна за извршување на судската, односно обвинителската функција;
- да води писмена евиденција за практична настава на слушателот додека е под негово менторство;
- да ги поттикнува слушателите да ги користат одлуките на Европскиот суд за човекови права, како референтни одлуки во домашните случаи.

X Писмена евиденција

Член 39

- (1) Писмената евиденција од член 38, став 1, алинеја 14 од овој правилник се состои од:
- менторски дневник, што се изработува во стандардизирана форма од страна на Академијата и го води менторот за секој слушател под негово менторство;
  - извештај од менторскиот тим за поединечните оценки на слушателот за реализираните активности што се оценуваат и извештај за спроведените активности што не се оценуваат;
  - извештај од менторскиот тим за секој слушател за добиените бодови за целокупно реализираната практична настава;
  - извештај за престојот и постигнатите резултати на слушателот во Министерството за внатрешни работи; и
  - извештај за евалуација на секој ментор од страна на слушателите.

(2) Збирниот распоред, извештајот за оценките на активностите, што задолжително се оценуваат и извештајот за добиените бодови од целокупно реализираната настава за секој слушател, Академијата ја доставува и до претседателите на судовите и јавните обвинители на јавните обвинителства, каде што се изведувала практичната настава, како и до Судскиот совет на РМ и Советот на јавните обвинители на РМ, до кои се доставува и извештајот за резултатите од евалуацијата на менторите.

Член 40

Во менторскиот дневник, секој ментор неделно ги заведува и со свој потпис ги заверува следниве податоци:

- присуствата и отсуствата на слушателот, вклучувајќи ги и неговите престои во други одделенија на истиот правосуден орган, на други државни органи, институции,
- описот на сите зададени и преземени активности и изработени процесни акти,
- опис на зададените задолжителни активности,
- степенот на учество и ангажираноста на слушателот во текот на практичната обука.

XI Регионални координатори

Член 41

(1) За секое апелациско подрачје, каде што има најмалку тројца слушатели, Академијата определува по еден регионален координатор од редот на координаторите за тоа апелациско подрачје.

(2) Регионалниот координатор ги контролира плановите на активностите за практична работа на сите слушатели од тоа апелациско подрачје заради усогласување на активностите, правилниот распоред на учесниците, движењето во другите оддели на судовите, јавните обвинителства и Министерството за внатрешни работи.

XII Начин на оценување

Член 42

(1) Во текот на практичната настава секој слушател може да освои најмногу до 20 бода.

(2) Вреднувањето на постигнатиот успех на слушателите во практичната настава го вршат менторите.

(3) Оценувањето има цел:

- да го поттикне слушателот за учество во сите активности;
- да ги верификува постигнатите способности и вештини;
- да ги оцени неговата подготвеност за извршување на судиската/обвинителската функција.

(4) Покрај задолжителните активности што се оценуваат, слушателите се должни:

- покрај задолжителните писмени акти од член 45 од овој правилник, во текот на целата практична настава, слушателите определени за судии треба да изготват 20 граѓански и 20 кривични пресуди додека се на практична настава во основен суд на кривични и граѓански предмети и десет обвиненија додека се на практична настава во основно јавно обвинителство;

- покрај задолжителните писмени акти од член 46 од овој правилник, во текот на целата практична настава, слушателите определени за јавни обвинители треба да изготват 20 обвиненија, пет предлог-спогодби, пет решенија за отфрлање на кривични пријави, пет наредби за спроведување истраги, пет наредби за запирање истраги и најмалку десет пресуди (пет пресуди од граѓанска област и пет пресуди од кривична област) додека се на обука во основните судови;

- покрај задолжителните симулирани судења во текот на целата практична настава, слушателите определени за судии да реализираат четири симулации (по две во улога на кривичен судија, две во улога на граѓански судија, а слушателите определени за јавни обвинители, четири симулации во улога на јавен обвинител); и

- активно да учествуваат во сите дејства за кои е надлежен судијата, односно јавниот обвинител кој е нивни ментор.

(5) Активното учество од претходниот став од овој правилник особено ги опфаќа следниве активности:

- помагање на судијата/јавниот обвинител во секојдневната работа, особено при подготовката на предметите, изработка на нацрт-пресуди, обвиненија, наредби, решенија за отфрлање на кривични пријави, како и на други процесни одлуки;

- присуство на судење и учество во симулирани судења;

- подготовка на писмената кореспонденција со другите органи и институции по укажување на менторот;

- учество во заеднички дискусии со судиите и јавните обвинители, како и во анализата на судската практика на сите нивоа, на материјалното и на процесното законодавство;

- подготовка на воведни и завршни нацрт-зборови и жалби, што ќе им ги довери

менторот;

- подготовка на план за истрага;
- присуство на спогодувања;
- присуство на истражни дејства преземени од јавниот обвинител и
- преземање на други активности по избор на менторот или по сопствен предлог за кои менторот смета дека ќе придонесат за оспособување на слушателот за примена на стекнатите знаења во практиката.

Член 43

Вкупниот број бодови што може да ги освои секој слушател се добива на следниот начин:

- врз основа на добиените поединечни оценки за задолжителните активности од член 45 и 46 од овој правилник, од кои можат да добијат најмногу до 15 бода;
- врз основа на постигнатиот успех во целокупната практична настава, што се вреднува најмногу до 5 бода.

Член 44

Видот на задолжителните активности што се оценуваат во текот на практичната настава се определува во зависност од околноста дали слушателите се подготвуваат за судии или за јавни обвинители.

Член 45

Задолжителни активности што се оценуваат за слушателите определени за судии се:

- изработка на пет кривични пресуди;
- изработка на пет граѓански пресуди;
- реализирани пет симулирани судења во улога на судија на главна расправа во кривичната постапка;
- реализирани пет симулирани судења во улога на судија на главна расправа во граѓанска постапка.

Член 46

Задолжителни активности што се оценуваат за слушателите определени за јавни обвинители се:

- изработка на пет обвинителни акти;
- изработка на две предлог-спогодби;
- изработка на три решенија за отфрлање на кривични пријави;
- реализирани десет симулации во улога на јавен обвинител на главна расправа.

Член 47

Оценувањето на задолжителните писмено изработени акти (кривични и граѓански пресуди, обвинителни акти, решенија за отфрлање на кривични пријави и предлог-спогодби) се заснова на следните критериуми:

- форма и содржина;
- логичка анализа и оценка на фактите и доказите;
- познавање и правилна примена на материјалните и процесните закони;
- јасност, разбирливост, стил и јазик.

Член 48

Оценувањето на задолжителната реализирана симулација на судење во улога на судија, на слушателот, се заснова на следните критериуми:

- способноста за подготовка на предметот за судење;

- способноста за раководење со главна расправа во кривичен и граѓански предмет;
- односот со странките и другите учесници во постапката за време на судењето;
- познавањето на материјалните и процесните закони и нивната правилна примена во практиката.

Член 49

Оценувањето на задолжителната реализирана симулација на судење во улога на јавен обвинител се заснова на следните критериуми:

- способноста за подготвување на предметот за судење;
- способност за давање на воведни зборови;
- способност за директно, вкрстено и дополнително испитување;
- познавањето на материјалниот и процесниот закон;
- односот со судот, одбраната и другите учесници во постапката;
- способноста за давање на завршен збор.

Член 50

(1) Оценувањето на секоја писмено изработена задолжителна пресуда, обвинение, решение за отфрлање на кривична пријава и предлог-спогодба е во зависност од околноста дали се работи за слушател, определен за судија или за јавен обвинител и за секоја реализирана задолжителна симулација се изразува со поединечна оценка.

(2) Сите предвидени писмени акти како задолжителни активности на слушателите определени за судии и јавни обвинители се оценуваат со оценки од 1 до 5, при што можат да се добиваат и меѓуоценки односно 1,5; 2,5; 3,5; и 4,5 а сите симулации на судења во улога на граѓански или кривичен судија или во улога на јавен обвинител, се оценуваат со оценки од 1 до 10, при што можат да се добиваат и меѓуоценки, односно 1,5; 2,5; 3,5; 4,5; 5,5; 6,5; 7,5; 8,5; и 9,5.

(3) Оценувањето на задолжителните активности го врши целиот менторски тим, по реализација на секоја задолжителна активност, а оценките се запишуваат во менторскиот дневник.

(4) За оценувањето на слушателот, координаторот составува Извештај за секоја поединечна оценка за задолжителните писмени акти и за задолжителните симулации.

Член 51

(1) Постигнатиот успех за целокупната практична настава се вреднува според степенот на стекнати компетентности, способности и вештини за извршување на судската/обвинителската функција.

(2) Успехот според оваа основа се вреднува со бодови од 1 до 5, а оценувањето се врши само со цели бодови, без децимали.

(3) Вреднувањето на учесникот според оваа основа го врши целиот менторски тим, по завршување на практичната обука.

(4) Освоените бодови на учесникот, координаторот ги запишува во менторскиот дневник, а менторскиот тим изготвува Заеднички извештај за критериумите според кои учесникот ги освоил бодовите.

(5) Заедничкиот извештај се доставува до Академијата и до претседателот на судот, односно до јавниот обвинител на одноското обвинителство, каде што се изведува практичната настава.

Член 52

Оценувањето на постигнатиот успех за целокупната практична настава на слушателот се заснова на следните критериуми:

- оценка на квалитетот на изготвените судски одлуки, односно квалитетот на

обвиненијата и другите јавнообвинителски одлуки и реализираните симулации;

- посветеност кон извршување на зададените задачи, како и иницијативност за преземање на други задачи, како друга дополнителна активност на слушателот за време на практичната настава;

- стекнати способности и вештини на слушателот;

- однесувањето за време на работното време, однесувањето кон колегите и кон судско-обвинителската администрација.

Член 53

Квалитетот на изготвените судски одлуки, односно квалитетот на обвиненијата и другите јавнообвинителски одлуки и реализираните симулации ќе се оценува особено според следните показатели:

- способноста за одлучување и решавање,

- законитоста на одлуките – познавањето на материјалното и процесното право,

- образложеноста на одлуките,

- јасноста и разбирливоста на одлуките,

- брзината на изработка на одлуките,

- број и квалитет на решени предмети,

- вештината за водење на судскиот процес, односно застапувањето на обвинението во текот на симулациите,

- непристрасноста при одлучувањето, слободата во изразување на мислењето и самостојноста во одлучувањето,

- точноста на донесените одлуки при симулациите.

Член 54

Другата дополнителна активност предвидена во член 42 став 4 алинеја 4 од овој правилник ќе се оценува особено според следните показатели:

- присуство на судење на слушателот,

- способноста за усно изразување,

- преземање на истражни дејства доверени од менторот,

- успешноста на улогата во симулираните судења,

- успешност во симулациите на спогодување,

- способноста за изработка на план за истрага,

- учеството на слушателот во дебати,

- степенот на логичко-аналитичко размислување,

- број на прифатени идеи што му ги дал на судијата/јавниот обвинител за подобрување на ефикасноста на работењето,

- учество во предвиденција и подготвување и реферирање на предметите,

- учество на меѓународни натпревари.

Член 55

Стектаните способности и вештини на слушателот за време на менторирањето, менторот ќе ги оценува особено преку следните показатели:

- мотивацијата за работа,

- етичко однесување,

- ставот кон професионално навремено совесно извршување на зададените задачи,

- успешност во воспоставување контакти и комуницирање,

- подготвеност за работа во тим,

- односот со менторот, другите судии/јавни обвинители и другите вработени,

- умешност за разрешување на конфликтите со спогодување,
- успешноста во организирањето на времето.

Член 56

Однесувањето кон работата за време на работното време на слушателот, менторот ќе го оценува и преку следните показатели:

- степенот на извршување на доверените задачи според планот за практична работа,
- обидите и идеите за унапредување на ефикасноста на работата на судот/јавното обвинителство,
- неговите организаторски способности,
- идеите за поекономично користење на ресурсите (луѓе, опрема, материјали),
- бројот на напишани статии, есеи, извештаи, информации,
- употребата на дополнителна литература од интернет, судска практика, особено на Европскиот суд за човекови права и други правни извори,
- активно учество со судијата/јавниот обвинител на семинари и на други едукации.

Член 57

(1) За секој слушател, стручната служба на Академијата врши пресметување на крајните бодови.

(2) Пресметување на добиените бодови, врз основа на оценките што слушателот ги добил од задолжителните активности, се врши така што се собираат сите добиени поединечни оценки и збирот се дели со 10.

(3) Пресметувањето на крајните бодови што слушателот ги добил во практичната настава се добиваат со собирање на освоените бодови од реализираните задолжителни активности и бодовите добиени за постигнатиот успех во целокупната практична настава.

(4) На слушателот кој во текот на практичната настава ќе добие помалку од 14 бода му престанува статусот слушател на почетната обука.

XIII Принцип на јавност

Член 58

(1) Заради обезбедување јавност во оценувањето, менторите се должни пред почетокот на менторирањето да ги известат слушателите за Планот на практичната обука, за активностите што ги планираат и за начинот и критериумите на кои ќе бидат оценувани.

(2) Координаторите се должни да го известат слушателот за секоја добиена поединечна оценка за задолжителните активности, во рок од три дена по формирањето на оценката од страна на менторскиот тим.

(3) Академијата, по формирање на збирните оценки на слушателите, составува ранг-листа за успехот на слушателите и ја објавува на огласната табла и на интернет-страницата на Академијата.

XIV Откажување од почетната обука

Член 59

(1) Слушателот кој од неоправдани причини ќе се откаже од кој било дел од почетната обука, од полагањето на завршниот испит или нема успешно да ја заврши почетната обука согласно член 96 став 3, 4 и 5 од Законот, член 109 став 8 од Законот или на кој ќе му биде изречена дисциплинска мерка од член 63 став 1 алинеја 4 од овој правилник, должен е да ги надомести трошоците и другите надоместоци за неговото обучување по утврдена пресметка од страна на Академијата.

Член 60

(1) Директорот на Академијата во рок од 15 дена, сметано од првиот ден на неоправданото отсуство, слушателот кој се откажал од кој било дел од почетната обука или од полагањето на завршниот испит, односно во рок од 15 дена по објавувањето на конечната ранг-листа за слушателот што нема успешно да ја заврши почетната обука, ќе го извести да го врати износот на исплатениот надоместок и другите трошоци за негово обучување.

(2) Висината на износот, рокот и начинот на задолжување на слушателот се утврдуваат со решение, врз основа на реалните трошоци направени за слушателот во почетната обука според годишниот финансиски план на Академијата.

(3) За постоењето на основата за ослободување и оправданоста на причините за секој слушател одлучува директорот на Академијата со решение.

(4) Со решение ќе се ослободи слушателот кој според својата општа имотна состојба не е во можност да го поднесе плаќањето без штета за својата нужна издршка и за нужната издршка на своето семејство, а имајќи го предвид бројот на лица што ги издржува слушателот и приходите што ги имаат слушателот и членовите на неговото семејство.

(5) Слушателот кој е незадоволен од решението со кое е задолжен да го врати износот од став 2 од овој член, има право на жалба до Управниот одбор на Академијата во рок од осум дена од денот на приемот на решението, како и право на судска заштита на конечното решение во рок од осум дена од неговиот прием.

XV Дисциплинска одговорност на слушателите

Член 61

(1) Слушателите имаат обврска во следењето на почетната обука во Академијата да ги почитуваат правилата предвидени со општите акти на Академијата и на соодветната институција во која ја добиваат практичната обука.

(2) За непочитување на правилата од претходниот став од овој член предвидени се дисциплински мерки.

Член 62

Како дисциплински повреди се сметаат:

- Непристојно однесување кон предавачите, вработените во Академијата и другите слушатели што ја посетуваат обуката, менторите и другите вработени во институцијата каде што ја добиваат практичната обука;

- Несовесно однесување кон опремата и имотот на Академијата и на институцијата каде што ја добиваат практичната настава, што би можело да доведе до нивни оштетувања;

- Неоправдано отсуство од теоретската и практичната настава;

- Однесување со кое потешко се нарушува угледот на Академијата;

- Откривање на содржината на податоците за конкретни судски и обвинителски предмети што ги стекнале во текот на обуката во Академијата или во институцијата каде што ја добиваат практичната обука, а имаат доверлив карактер.

Член 63

За сторена дисциплинска повреда на слушателот може да му се изрече една од следните дисциплински мерки:

- јавна опомена,

- парична казна во висина од 20% од висината на едномесечниот износ на нето-платата исплатена во последниот месец пред дисциплинска повреда, во траење од еден до три месеци,

- предупредување пред исклучување, и
- исклучување од почетна обука.

Член 64

(1) Дисциплинската постапка се поведува по писмено барање на лице вработено во Академијата, предавач, ментор или слушател на почетната обука, што преку директорот на Академијата се доставува до дисциплинската комисија.

(2) Барањето се поднесува во рок од осум дена од денот на дознавањето за повредата и не може да се поднесе по истекот на еден месец од денот на сторената дисциплинска повреда.

(3) Барањето мора да содржи: име и презиме на подносителот на барањето, име и презиме на слушателот што ја сторил повредата, време и место, опис на настанот, докази за постоење основа за дисциплинска одговорност и потпис.

Член 65

(1) Дисциплинската постапка ја спроведува дисциплинска комисија составена од пет члена и нивни заменици: двајца предавачи или ментори, двајца раководни административни службеници вработени во Академијата и еден претставник од слушателите, а тие меѓу себе избираат претседател на комисијата.

(2) Дисциплинската комисија по приемот на барањето ќе одлучи дали ќе поведе дисциплинска постапка или ќе го отфрли барањето.

(3) Со решение Комисијата го отфрла барањето, ако е недозволно, ненавремено и поднесено по истекот на рокот за застареност.

(4) Доколку Комисијата одлучи да се поведе дисциплинска постапка, поднесеното барање го доставува на слушателот и ќе побара од него да се изјасни писмено во рок од 15 дена од приемот на барањето, со покана да дојде во одреден ден и час на сослушување и дека има право на бранител.

(5) Пред да донесе одлука со која се изрекува мерка, Комисијата е должна да го сослуша слушателот во врска со околностите на кои се однесува барањето за поведување на дисциплинска постапка и да ги спроведе сите извиди, односно да ги собере сите докази потребни за утврдување на неговата дисциплинска одговорност.

(6) Доколку на наведениот ден слушателот, кој е уредно повикан, не се јави пред Комисијата, Комисијата може да одлучи и без негово сослушување врз основа на доказниот материјал со кој располага, освен за мерката исклучување од наставата.

Член 66

(1) Дисциплинската комисија може да донесе една од следниве одлуки:

- Да го одбие барањето како неосновано, доколку не постои основа ниту докази за поведување на дисциплинска постапка и да ја запре постапката;
- Да изрече една од дисциплинските мерки предвидени во член 61 од овој правилник;
- Да го отфрли барањето што е неуредно и непотполно или застарено.

(2) Примерок од решението се доставува до подносителот на барањето и до слушателот против кого е поведена дисциплинската постапка.

(3) За својата работа и за донесената одлука, Комисијата води записник, а одлуките ги потпишува претседателот на Комисијата.

Член 67

(1) Против одлуката на Дисциплинската комисија со која се отфрла или се одбива барањето за поведување на дисциплинска постапка не е дозволен приговор.

(2) Против решението за изрекување дисциплинска мерка, слушателот може во рок од осум дена од приемот на решението да поднесе приговор до Управниот одбор на Академијата.

Член 68

(1) Управниот одбор на Академијата одлучува по приговорот во рок од осум дена од приемот на приговорот.

(2) Одлучувајќи по приговорот, Управниот одбор може да донесе едно од следните решенија:

- да го отфрли приговорот како недозволен или ненавремен;
- да го потврди решението на Дисциплинската комисија за изрекување на дисциплинска мерка;
- да го усвои приговорот како основан и да го укине решението за изрекување на дисциплинска мерка и предметот да го врати на повторно одлучување на Дисциплинската комисија;
- да го преиначи решението за изрекување на дисциплинска мерка.

(3) Во случај на исклучување, слушателот ќе биде задолжен да го врати исплатениот износ со трошоците за обука согласно со член 60 од овој правилник.

XVI Евиденција

Член 69

(1) Во Академијата се водат:

- досие за секој слушател-кандидат;
- евидентен дневник за текот на одвивање и изведување на теоретската настава;
- евалуациски листи за секој модул од теоретската настава;
- менторски дневник за секој слушател во согласност со член 39 од овој Правилник;
- вкупна евалуациска листа за целиот тек на практичната настава на образец пропишан од Академијата; и
- други списи потребни за изведување на наставата, согласно со прописите за архивско работење.

(2) Евидентниот дневник за теоретската настава содржи податоци за:

- текот на обуката по денови,
- наставната содржина,
- наставните методи и материјали употребени и поделени на слушателите,
- вреднување на успехот на слушателите и добиените бодови,
- потпис на предавачот.

(3) Досието за секој слушател-кандидат содржи:

- копија од документите со кои се потврдува дека слушателот-кандидатот ги исполнува условите за прием во Академијата,
- резултатите од квалификацискиот тест, приемниот и завршниот испит,
- евиденција за присутност на часовите,
- изречените опомени и дисциплински мерки,
- бодовите и подбодовите од сите активности на слушателот што се потребни за формирање на крајната оценка од теоретската настава, практичната обука и завршниот испит,
- изработени тестови, писмени вежби и домашни работи, извештаи, и
- други документи и податоци поврзани со наставата.

(4) Податоците од ставовите 1, 2 и 3 од овој член Академијата ги чува и ги користи во согласност со Законот за заштита на личните податоци и Законот за пристап до јавните информации.

XVII Завршни одредби

Член 70

- (1) Овој правилник влегува во сила со денот на неговото донесување.
- (2) Овој правилник се објавува во „Службен весник на Република Македонија“ и на интернет-страницата на Академијата.